

279091

Cenzurat: CORNELIU SALCĂ. *Vezi marea*

Anul IV.

Aiud, 5 Ianuarie 1928.

No. 1.

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba.

Apare odată pe săptămână.

Un număr 3 lei.

Director: MARIAN SASU.

Prim colaborator: TOMA COCIȘIU

COLABORATORI:

I. Aldea, I. Dobre, A. Duvlea, Eman. Muntean, A. Ocnean, P. Petringear, I. Pittic, A. Popa, Gh. Spătăceanu, Elena Dr. Stoianovici, N. Borza, I. Raica, Gr. Ursu, T. Trifa, V. Zdrenghea.

ABONAMENT: 150 lei pe an pentru membrii corpului didactic, iar pentru comitele școlare și partit. 180 lei. Redacția și Administrația la Biroul Revizoratului școlar — Aiud.

Către iubiții colegi învățători.

Cu numărul de față revista noastră intră în anul IV-lea de muncă. Am accentuat în repetite rânduri și o mărturisesc sincer și de astadată, că existența acestei reviste este a se atribui numai și numai iubiților colegi învățători din acest județ, cari ne-au acordat dela început cu atâta promptitudine și bunăvoință valorosul lor concurs material.

În anul expirat am mai făcut o constatare plăcută. Pe când în cei dintâi doi ani de apariție, revista se lupta cu lipsa materialului de publicat, pe atunci în anul 1927 nu s-a mai simțit aceasta greutate, deoarece mulți colegi ne-au dat acum și prețiosul concurs moral.

Mulțumesc deci din inimă tuturor colegilor învățători, cari într'un fel sau altul, au sărit într'ajutorul revistei, asigurându-i apariția regulată timp de

... .. Ferdinand I.

991 29



trei ani, ceea ce e mare lucru în țara noastră, unde ziarele și mai ales revistele au o viață așa de scurtă .

Aflându-ne la începutul unui nou an de muncă, mă adresez iarăși către iubiții colegi învățători și îi rog ca să se grupeze cu toții împrejurul acestei reviste, acordându-i ca și până acuma concursul cuvenit. Dumnii învățători-secretari ai comitetelor școlare în special sunt rugați, ca să stăruiască din toate puterile pentru ca comitetele școlare să-și achite fără amânare abonamentele restante, iar începând cu noul an aceste comitete să-și achite punctuos abonamentele curente.

Când am obținut și acest lucru atunci putem afirma cu tărie, că apariția revistei noastre este pe deplin asigurată. Să nizuim deci cu toții ca să înlăturăm în noul an toate piedecile, care mai stau în calea revistei noastre iubite.

Cu aceste transmit tuturor iubiților colegi învățători și învățătoare din acest județ urările mele de bine și fericire, dorindu-le din inimă ca în noul an, pe care îl începem astăzi cu ajutorul lui Dumnezeu, să se împlinească toate dorințele și nădejțile lor frumoase.

Marian Sasu.



Ion Pop Reteganul.

Două decade ne despățesc de el. A fost un dascăl bine-cunoscut ca scriitor. Opera lui trăește. Cetiți-i „poveștile ardele-nești”, nu-l întrece maril povestitori.

Un mare coleg, care a trăit în muncă și modestie, cum zice Voltaire într'una din scrisorile sale. A avut parte de bucurii și de mulțumiri sufletești descoperind frumuseți de stil și gândire în literatura poporului pe care o culegea harnic și neobosit.

Spun bătrânii din Sâncel, unde a funcționat ca învățător, că trăgeau copii la școală „ca la miere”. Desigur făcea școală

activă, pune-a pe copii să observe, într'o formă plăcută asocia frumos ideile câștigate și-i învăța să facă compuneri, unde își arătau care de care meșteșugul.

La acestea sătenii priveau indiferenți și când casierul parohial umbla din casă în casă să adune contribuțiunile la salariu era lăsat să iasă din casă pe cum intrase. Reteganul a părăsit Sâncelul cu mari pretenziuni dintr'un mic salariu și desigur ce s'a petrecut însufletul lui toți colegii de atunci știau și înțelegeau, dar la el nemulțumirea lua proporțiile unei senzibilități de scriitor.

Pensionat la vârsta de 40 de ani, trăia cu o pensie de 25 coroane, cu toate modestele mijloace de traiu, nu s'a lăsat răului, scria harnic, numele lui se găsea în toate ziarele și revistele ardelen.

Cade-se la aceste sărbători de reculegere sufletească să ne aducem aminte de acest mucenic al slovei românești.

Toma Cocișiu.



„Să se facă odată lumină“.

Sub acest titlu s'a publicat într'unul din numerii revistei „Amicul Școlaei“, un articol semnat de colegul I. Aldea; în care articol s'a subliniat cu litere groase succesele obținute de Domnul revizor Marian Sasu pe terenul de organizare economică, — iar în altă parte eram atacat subsemnatul, cu intențione vădită de a fi trecut drept un om, care m'aș susține cu forța în fruntea Asociației din județ, mai mult încă, din aluziile cu substrat politic, sunt bănuir că aș avea unele planuri ascunse.

Nu mă ocup de astădată, de organizările inițiate din partea Dlui revizor M. Sasu. Dânsul este organ de control și ca atare îi păstrez considerația cuvenită. Dacă a realizat unele organizări economice, atâta timp, cât aceste organizații, vor funcționa în așa fel, ca să fie mulțumiți toți membrii cari compun acele organizații, i-se cuvine atenție și recunoștință, aceasta în baza legii de cauzalitate firească și naturală.

Se observă însă o anumită intenție, de a pune în paralel activitatea unuia, cu inactivitatea celuilalt; dela care s'a pretins probabil realizarea unor lucruri și delăturarea neajunsurilor celor multe, de cari suferim, fără să se întrebe dacă respectivul este în posibilitatea autorității oficiale și mai ales dacă posibilitățile de mijloace necesare, le-a avut sau nu.

Astăzi când psihologia mulțimii este așa cum o știm și cum se manifestă în viața socială, când patimile determinate de multiplele considerații, unele juste iar cele mai multe puțin juste este așa de greu să satisfaci, îndeosebi, când ai răspunderea

cauzată de o situație care nu-ți dă și posibilitatea de a-ți crea mijloacele de cari sunt în funcție rezolvirea preocupărilor celor cari și-au creat răspunderea.

Cred, că colegii din județ vor fi preocupați de multe doleanțe și au în vedere a crea anumite instituții pentru rezolvirea neajunsurilor. Inșă o știm cu toții că până și injghebarea organizațiilor cu scopuri pur culturale, sunt în funcție de bani; — dar mai ales cele a căror existență consumă?

Stăpânul, statul din cauza greutăților economice financiare cu cari se sbate, nu este în măsură a se salariza după merit, dar decum să mai dispună de fonduri pentru a ne crea anumite instituții, de cari să beneficiem.

Totul e rămas deci la puterile proprii. Dacă cineva crede că salariul nostru, suportă rețineri însemnate pentru a crea organizații cu funcționari plătiți, o pot spune că se înșeală. Iar ca să strângi fonduri pentru a figura ca depuneri la bancă, încă nu s'a făcut lucru mare.

Pe viitor când vom fi salarizați mai bine, se pot face cotizații mici și atunci inșă timp mai îndelungat, cred că vom fi în stare a crea ceva.

Asta este situația și la centru. Din lipsa de fonduri abia s'a putut întreține, căminele dela Cluj, Timișoara și Arad, moștenite dela colegii unguri, dar decum să se mai facă ceva inafară de adaptările făcute la căminul din Cluj. Acum, de când se incasează cotizația de 100 lei de fiecare membru este speranță că se vor crea cu timpul fonduri de așa fel ca să se ia o inițiativă cu perspectivă de rezultat în ce privește organizarea învățătorimei pe teren economic.

Dacă inșă, se crede din partea unora, că eu am fost o piedecă în ce privește propășirea asociației noastre din județ, mă voi da la oparte, lăsând drum liber celor cari se pretind a fi mai destoinici; — dorindu-le sincer succese, — iar colegilor cari mi-au arătat încredere până acum le exprim mulțumiri.

Alba-Iulia, la 20 Decemvrie 1927.

Andrieu Floașiu
inv.



Adunarea generală-extraordinară a asociației de înmormântare.

Dupăcum s'a vestit asociația de înmormântare a ținut la Alba Iulia, în ziua de 28 Decemvrie 1927, o adunare generală-extraordinară. A fost lipsă de aceasta adunare pentruca membrii să ia cunoștiință detaliată

despre situația acestei asociații, în jurul căreia s-a făcut atâta vorbă. Cu regret trebuie să spunem că adunarea aceasta a fost slab cercetată, cu toate că convocarea ei a fost făcută din vreme, rugându-se cu stăruință ca nici un membru se nu lipsească. Faptul acesta pe drept cuvânt a indignat pe toți aceia, cari au venit la adunare din mari depărtări, cheltuind parale și timp, pe când membrii din apropiere nu și-au dat nici atâta osteneală ca să caute a fi reprezentați baremi prin alții la adunare.

Adunarea s-a ținut în localul școlii primare de stat și a fost presidiată de către domnul revizor școlar Marian Sasu.

După deschiderea adunării și alegerea unui secretar-adhoc în persoana dlui învățător Nicolae Cristean, urmează darea de seamă a dlui revizor Marian Sasu. Din aceasta dare de seamă rezultă, că până astăzi asociația numără 109 membrii. Toți acești membri și-au achitat taxa de înscriere în suma de câte 50 lei; pe lângă aceasta și-au mai achitat 1—2—3—4 rate din capitalul de fondare. Incassările s-au început numai în 1 Octomvrie 1927 și au fost *benevole*; înțelegem adică, că fiecare membru a achitat când a voit. La sfârșitul anului 1927 încassările se repartizau astfel: taxe de înscriere: 5450 lei; capital de fondare: 29698 lei; total 35148 lei. S-a spesat pentru registre: 535 lei. Sold la 31 Decemvrie 1927 lei: 34613. Banii aceștia sunt depuși la banca „Goronul” din Aiud.

Adunarea ia la cunoștiință acest raport și aduce hotărîrea, ca începând cu luna Ianuarie a. c. să se facă reținerile cuvenite din salariul fiecărui membru, conform autorizațiunii date. *Totodată adunarea mai acordă o nouă prelungire de înscriere în asociație cu terminul de 31 Ianuarie 1928.* În acest interval se mai poate înscrie fiecare coleg pe lângă condițiunile cunoscute. După acest termin condițiunile de înscriere se vor modifica.

E în interesul fiecărui coleg, care se respectă și voiește binele alor săi, ca să se înscrie la aceasta asociație în timpul cel mai scurt posibil. Ori ce amâ-

nare e împreună cu mari pagube morale și materiale, ceea ce nici de câte nu este bine.

Intregirea consiliului și a cenzorilor, care era să se facă în această adunare, a rămas să se facă cu proxima ocaziune.

Correspondent.



Dela „Astra“

Nr. 2853/927.

A V I Z I

Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român „Astra” Sibiu, distribue pentru anul școlar 1927/28 a) un număr oarecare de **Abecedare pe seama neștiutorilor de carte, adulți**, lipsiți de mijloace, cari vor să învețe carte în cursul acestui an școlar; b) **40 premii de câte Lei 2000** acelor învățători și preoți, cari se vor distinge prin instruirea unui număr mai mare de analfabeți, **îndeosebi în vârsta de peste 18 ani**, în cursuri aranjate anume spre acest scop; c) pentru premiarea celor mai vrednici 5 elevi ai fiecărui curs, anunțat de mai înainte, se vor pune gratuit la dispoziția fiecărui președinte de despărțământ sau de cerc cultural câte 5 broșuri potrivite din Biblioteca poporală.

Constatarea succesului obținut, în cetit, scris și socotit, în aceste cursuri, se face în modul următor:

1. La încheierea cursului se face un **examen** în fața președintelui despărțământului „Astrei” sau a președintelui cercului cultural al acesteia din comuna respectivă, care va raporta comitetului central despre decursul și rezultatului examenului, care va fi public.

De dorit este ca după terminarea examenului, elevii să se producă și cu declamări și cântări.

2. Instructorul va face înainte de examen **consemnarea** celor ce au fost înscriși la curs, dinpreună cu a celor ce au urmat de fapt cursul până la sfârșit. În această consemnare se va indica; a) numele elevului (eivei); b) vârsta; c) progresul general obținut la examen (a învățat: a ceti, a socoti, **pe deplin**, sau numai în parte, a știut carte mai înainte etc.)

Consemnarea se va înainta după examen comitetului central, cu recomandare pentru eventuală premiere.

3. La premii e de dorit să reflecteze și instructorii din Basarabia și Dobrogea ai acestor cursuri și cei din cazarme.

Sibiu, în 20 Noemvrie 1927.

Dr. O. Russu,
vice-președinte.

Romul Simu,
secretar.

Contramandarea congresului învățătorilor.

Neoțtinându-se autorizația convenită, — în urma unei măsuri generale a guvernului — congresul și adunarea generală a Asociației generale a învățătorilor din România, anunțate pentru zilele de 3, 4 și 5 Ianuarie 1928, se contramandază rămânând să se țină când va fi posibil.

În acest congres trebuia să se discute și problema salariizării învățătorilor, care — după ce fusese în fine soluționată mulțumitor, prin legea de armonizare — rămâne iarăși nerezolvată prin abrogarea acestei legi și mai ales prin neaplicarea coeficienților legali la calcularea sporului pe 1928 pentru învățători deși se aplică la ceilalți salariați față de cari învățătorii au fost nedreptățiți și în trecut la acordarea sporurilor primind o retribuție globală cu mult inferioară funcționarilor cu același salarii bugetare.

În chestia coeficienților pe 1928 Asociația a făcut de altfel intervențiile convenite încă din luna Octombrie — când se pregăteau bugetele — iar în ziua 14 Decembrie a. c. președintele ei împreună cu delegațiile învățătorilor și profesorilor parlamentari a avut — la Cameră — o audiență la d-l prim ministru și ministru de finanțe care a spus că satisfacerea acestei cereri este imposibilitate bugetară rămânând ca problema salariizării în genere să fie soluționată echitabil, în legile de organizare a serviciilor publice și de salarizare pe care le are în programul d-sale de legiferare.

Președinte. *V. Păunescu.*

În chestia numirii dlui preot Vas. Bârluțiu de propagandist cultural.

Primit:

Domnule Revizor!

Vă rog a da loc în coloanele revistei „Amicul Școlii” ce aveți onoarea să conduceți următoarelor două constatări, pe cari le găsesc necesare să le fac în nex cu numirea mea de propagandist cultural.

Eu personal nu am avut nici o cunoștință de această numire nici nu am cerut-o nimănu-i. În condițiunile pe cari le cunoașteți din adresă Onoratului Minister al Instrucțiunii No. 49815—1927 nu pot accepta această numire, deoarece o consider lipsită de temei legal.

Teius, la 20 Dec. 1927,

Cu stimă:

Vas. Bârluțiu
paroch ort. rom.

Asociația Învățătorilor, — secția județului Alba.

CONVOCARE.

Onorații membrii ai comitetului asociației județene, sunt rugați a se întruni în ședință, la 22 Ianuarie 1928 (Duminică oara 9 a. m. în Aiud Edificiul școlii primare de stat).

Domnul cassar este rugat a aduce cu sine jurnalul de cassă, iar Domnul secretar, registrul proceselor-verbale.

Alba-Iulia la 21 Dec. 1927.

Andrieu Floașiu
președinte.

Cărți și Reviste.

A reapărut „*Revista Învățătorimeii Române*” cu un conținut bogat, variat și interesant. Redacția și Administrația: *I. G. Dumitrașcu*. Școala Primară „Floreasca” București. Revista va apare lunar. Abonamentul: 140 lei anual. O recomandăm învățătorilor noștri.

ȘTIRI.

* *Cursurile tuturor școlilor primare și secundare din țară vor reîncepe Luni 9 Ianuarie.*

* Rugăm a ni-se trimite de grabă abonamentele restante.

* Domnișoara Marioara Pop și domnul Ioan Filimon, învățător în Poiana Aiudului, își vor celebra cununia lor religioasă în ziua de 7 Ianuarie a. c. orele 3 p. m. în biserica de acolo. Transmitem tinerei părechi felicitările sincere.

* Colegii, cari nu primesc regulat revista, sunt rugați a ne scrie pentruca să dispunem a li-se trimite numerele care le lipsesc.

Liga pentru Unitatea Culturală a tuturor Românilor ne înștiințează că, din cauza întârzierii trenurilor, neprimind situația biletelor vândute în toată țara. Ministerul de Interne cu adresa No. 34632 A din 29 Decembrie 1927 a încuviințat amânarea tragerei loteriei pentru o altă dată ce se va fixa în curând.

* *Caut pentru colecții numerii 22—23 anul al III-lea din revista noastră. Să se trimită subsemnatului.*

Revizor, *M. Sasu*.